

2015-05-27

Olle Nordell

Verksamhetsberättelse för 2014

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté har under året bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter	Suppleanter	Miljönämnd
Bo Lindblom vice ordf.	Bengt Andersson	Eslöv
Lennart Hansson	Stig Balling	Kävlinge
Peder Weibull ordförande.	Bjarne Andersen	Landskrona
Charlotte Wachtmeister	Christer Laurell	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

Representant	Ersättare	Miljöförvaltning
Anna-Carin Linusson	Birgitta Karlsson	Eslöv
Patrik Lund bitr sekr	Lars Johansson	Kävlinge
Olle Nordell sekreterare.		Landskrona
Charlotte Lundberg		Svalöv

I arbetsgruppens och kommitténs möten har även Pardis Pirzadeh från länsstyrelsens miljö- och vattenstrategiska enhet samt Johan Krook, och Birgitta Bengtsson från Ekologgruppen i Landskrona AB deltagit. Jacob Levallius, Svalöv var med i arbetsgruppen t o m juni.

Årsmöte

Årsmötet hölls den 28 april 2014 i Landskrona. Olle Nordell redogjorde för 2013 års verksamhetsberättelse och innevarande års verksamhetsplan. Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Peder Weibull, Landskrona och till vice ordförande Bo Lindblom, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Olle Nordell, Landskrona och till biträdande sekreterare Patrik Lund, Kävlinge. Ordföranden och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Vattenråd

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté har deltagit i Saxån-Braåns vattenråds verksamhet.

Postadress	Kontorsadress	Telefon	Telefax	Postgironr
261 80 Landskrona	Stadshuset Drottninggatan 7	0418-470 600	0418-470 603	1 23 45-5

Vattendirektivet

Vattendirektivet har bedömt statusen och fastställt miljö kvalitetsnormer för så kallade vattenförekomster. I Saxån och Braån finns fem vattenförekomster.

1. Saxån: Välabäcken - källa
2. Saxån: Havet – Braån
3. Välabäcken
4. Saxån: Braån – Välabäcken
5. Braån

På SMHI:s vattenwebb (<http://vattenwebb.smhi.se/>) finns uppgifter om naturligt avgränsade delavrinningsområden i Saxån och Braån. Det finns 9 stycken delavrinningsområden. För varje delavrinningsområde finns information om markanvändning, markslag, dagvatten, enskilda avlopp mm. Modellberäkningar av olika källors påverkan finns för kväve och fosfor.

Den 1 november inleddes Vattenmyndigheternas samrådsremiss om förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljö kvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning för Södra Östersjöns vattendistrikt för perioden 2016 – 2021. Remissen innehåller förslag till statusklassning av vattenförekomsterna och förslag till åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i berörda vattenförekomster. Remissvar ska lämnas senast siste april 2015.

Vattenkontrollen 2014

Vattenkontrollen omfattar månadsprovtagning av temperatur, pH, konduktivitet, syrgas, grumlighet, biologisk syreförbrukning, kväve och fosfor i 8 provpunkter. Dessutom tas veckoprover av kväve, fosfor och totalorganiskt kol i två punkter som blandas flödesproportionellt. Analyserna används för beräkning av vattendragets transport av dessa ämnen. Tungmetaller och bekämpningsmedel provtogs nära vattendragets mynning. En databas över utförd provtagning finns på kommitténs hemsida och uppdateras varannan månad. Under 2012 har en elfiskeundersökning genomförts.

Resultatet av vattenkontrollen under 2014 redovisas vid vattenrådets vårmöte i maj 2015. Ekologgruppen har utfört vattenkontrollen under 2014.

De senaste två åren är det endast en kortfattad och mer pedagogiskt utformad rapport som vänder sig mer till den breda allmänheten som trycks upp. Grunddata och mer utförlig rapport finns som pdf-fil på hemsidan.

Automatik provtagningsstation

Under 2014 har en provtagningsstation för kontinuerlig provtagning av vissa parametrar etablerats (flöde, pH, grumlighet, konduktivitet och temperatur) etablerats nära punkt 16 vid Forsgård i Saxån. Provtagning sker en gång i timmen och mätvärdena kan ses på Internet.

Sammanfattning av vattenkontrollen 2014

Saxån Braån provtagningsstationer 2014

Omfattning av det samordnade vattenkontrollprogrammet 2014

	Vattenkemi	Transport	Met. mossa	Met. vatten	Bek.medel	Bottenfauna	Kiselalger
14. Svalövsbäcken uppstr Svalöv	X						
15:2. Svalövsbäcken nedstr Svalöv	X		X			X	
3:2. Örstorpsbäcken, S Asmundtorp	X		X				
3. Braån, nedstr Örstorpsbäcken							
5. Braån, S Asmundtorp	X	X				X	X
28:2. Bäck N Trolleholm	X						
26. Långgropen uppstr Eslöv	X						
24. Långgropen nedstr Eslöv	X		X			X	
19. Saxån vid Annelöv	X						X
30. Välabäcken, Södervidinge	X						X
Välabäcken, Allarp			X			X	
16. Saxån, Saxtorp	X	X	X			X	X
1. Saxån, Häljarp				X	X		X

Väder och vattenföring

Årsmedeltemperaturen i Svalöv uppmättes till 9,4 o C, vilket var betydligt varmare än normalt (7,7 o C). Årsnederbörden i Svalöv uppmättes till 802 mm, vilket är ca 100 mm mer än nor-

malt. Vattenföringen vid Saxåns mynning var enligt S-HYPE-modellen i medeltal 3,9 m³/s, vilket är mer än normalt. (3,2 m³/s).

Syretillstånd och biologisk syrgasförbrukning

Syrgashalterna och syrgasmättnaden har varit bra vid alla provtillfällena. Alla provpunkter, samtliga månader, visade på syrgashalter i klass 1, syrerikt tillstånd. Den biologiska syrgasförbrukningen (BOD) var oftast låg i vattensystemet. Halterna av totalt organiskt kol TOC bedömdes vara låga (klass 2) till måttligt höga (klass 3) under alla månader.

Ljusförhållanden

Höga grumligheter uppmättes framför allt vid högflödessituationen i december, och i viss mån i januari. Baserat på årsmedelvärden, bedömdes vattnet vara starkt grumlat (klass 5) vid alla provpunkterna 2014. Den högsta halten av suspenderat material (220 mg/l) noterades i Braån vid Asmundtorp (pkt 5) vid decemberprovtagningen, då den även var förhöjd vid de andra provpunkterna. I övrigt var halterna oftast låga under året.

Försurningstillstånd

pH-värdena varierade mellan 7,0 och 8,3. pH tycks aldrig sjunka under neutralpunkten (7) och det föreligger således ingen försurningsrisk för vattendragen. De högsta halterna av ledningsförmåga uppmättes i Välabäcken och Örstorpsbäcken som avvattnar de mest intensiva jordbruksområdena.

Näringstillstånd

Höga halter av totalfosfor noterades framför allt under högflödet i december, men även på en del provpunkter under lågflöde på sommaren, då fosfor koncentreras i vattnet. Årsmedelhalterna av fosfor 2014 var nära eller något över medelvärdena för de senaste tre åren, för alla provpunkterna utom Braån. Kvävehalterna 2014 låg i allmänhet något högre än medelhalterna för den sista treårsperioden.

Metaller

2014 från Saxån i Häljarp uppvisade låga till måttliga halter (klass 1-3) av alla metaller i vatten. Även undersökningen av metaller i vattenmossa visade på mycket låga, låga eller måttliga halter.

Bekämpningsmedel

Totalt under 2014 registrerades 34 substanser av bekämpningsmedel i bestämbar halt och spår av ytterligare 9. Av dessa var övervägande delen ämnen från olika ogräsbekämpningsmedel (herbicer) men även rester av insektsmedel (insekticider), medel mot svamp/mögel (fungicider) och nedbrytningsprodukter noterades. Flest substanser (28 st) noterades vid provtagningen i juni. Summahalten var som högst i augusti (2,2 µg/l).

Ämnestransport

Totalt beräknas 12 ton **fosfor**, 640 ton **kväve** och 690 ton TOC ha förts ut till Öresund via Saxån. Under året 2014 transporterades 12 ton fosfor, 850 ton kväve och 810 ton TOC från Saxån-Braån till Öresund. Transporterna 2014 var mindre än Analyserna av det flödesproportionella årsblandprovet. Arealförlusten för hela avrinningsområdet under 2014 var 0,33 kg fosfor och 24 kg kväve per hektar.

Kiselalger

IPS-index visar påverkan av näringsämnen och lättnedbrytbar organisk förorening. Enligt detta index bedömdes Braån vid Asmundtorp (pkt 5) och Saxån vid Annelöv (pkt 19), Saxtorp

(pkt 16) och Häljarp (pkt 1) ha måttlig status (klass 3) 2014. Välabäcken (pkt 30) bedömdes ha god status (klass 3), men lokalen ligger på gränsen till måttlig status eftersom mängden näringskrävande kiselalger (TDI) var mycket stor. I Saxån vid Häljarp (pkt 1) noterades en del brackvattensarter, vilket visar på ett visst inflöde av vatten från Öresund. Andelen missbildade skal 2014, var något förhöjd på alla fem lokalerna (1,9-2,7 %). Detta tyder på en svag påverkan av bekämpningsmedel, metaller eller något liknande miljögift.

Bottenfauna

Mycket höga artantal registrerades i Braån (pkt 5) och Saxån (pkt 16), där artantalen var de högsta som uppnåtts sedan undersökningarna startade. I Svalövsbäcken (pkt 15:2) var artantalet högt. I Välabäcken vid Allarps kvarn var artantalet måttligt högt och Långropen (pkt 24) hade ett lågt artantal.

Föroreningspåverkan (enligt DFI-index) var obetydlig i Braån (pkt 5) och Saxån (pkt 16). I Långropen var föroreningspåverkan svag. I Svalövsbäcken (pkt 15:2) nedströms Svalövs reningsverk var påverkan betydlig. I Välabäcken vid Allarps kvarn var stora delar av bottenfaunan utslagen. Bäckan kan ha påverkats av lågt flöde under sommaren, kanske i kombination med ett enskilt utsläpp. Föroreningspåverkan var stark.

Klassning av vattenkvalitet

Tillståndsklass enligt Naturvårdsverket, rapport 4913: Naturvårdsverkets klasser anger vattenkvaliteten, där klass 1 anger ett bra eller önskat tillstånd och klass 5 anger ett dåligt eller oönskat tillstånd.

Provpunkt	Syretillstånd	Ljuförhållanden	Försurnings-	Näringsstillstånd	
	min 2012-2014	medel 2014	tillstånd	arealkoefficient	
	Syrgashalt	Grumlighet	min 2014	fosfor	kväve
	mg/l	FNU	pH	Kg P/ha år	Kg N/ha år
14 Svalövsbäcken	6,7	21	7,4	0,17	11
15:2 Svalövsbäcken	7,7	25	7,5	0,43	23
3:2 Örstorpsbäcken	7,6	32	7,6	0,54	22
5 Braån vid Asmundtorp	7,2	37	7,7	0,28	21
28:2 bäck N Trolleholm	7,5	21	7,3	0,08	5
26 Långropen upp. Eslöv	7,0	27	7,4	0,22	14
24 Långropen ned. Eslöv	7,0	25	7,4	0,36	18
19 Saxån vid Annelöv	6,3	18	7,0	0,28	14
30 Välabäcken	7,7	22	7,7	0,32	21
16 Saxån vid Saxtorp	6,6	7,4	7,9	0,29	22

Metaller i vatten	Koppar	Zink	Kadmium	Bly	Krom	Nickel	Arsenik	Kvicksilver
Provpunkt	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
1 Saxån, Häljarp	2,54	4,28	0,029	1,14	0,37	1,44	<1	<0.002

Metaller i mossa	Koppar	Zink	Kadmium	Bly	Krom	Nickel	Arsenik	Kvicksilver	Kobolt
Provpunkt	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS	mg/kg TS
15:2 Svalövsbäcken	18,3	168	0,424	9,44	6,61	9,62	3,50	0,059	5,83
3 Braån ned. Asmundtorp	18,9	111	0,679	8,98	6,38	10,6	3,27	0,060	7,57
24 Långropen ned. Eslöv	17,0	150	0,376	9,26	5,75	13,2	2,66	0,052	7,77
Välabäcken. Allarp	17,1	116	0,303	7,41	5,01	10,3	2,38	0,047	5,25
16 Saxån vid Saxtorp	11,6	48	0,332	2,98	2,66	4,66	2,49	0,092	2,85
Refrensmossa	9,2	114	0,296	9,33	4,50	6,54	1,93	0,043	7,79

Hemsidan har uppdaterats. Data från vattenkontrollen finns som en databas med möjlighet att få aktuella och historiska diagram över tillståndet. Aktuella månadsrapporter finns även tillgängliga på hemsidan.

Informationsturer för skolklasser

Under 2014 har drygt 290 elever och lärare från grundskolan och gymnasiet deltagit i guidade informationsturer till fyra olika våtmarker och å-sträckor längs Saxån-Braån för att lära sig om vattenvård och Saxån-Braåns Vattenvårdskommittés arbete. Totalt har 1702 personer deltagit i turerna under 2010-2014. Grupperna kommer från landsortsskolor såväl som skolor inne i städer och samhällen. Alla åldersgrupper från lågstadiet till gymnasiet har deltagit. En grupp gymnasielärare kom 2012 för fortbildning. Av årets 12 besökande grupper tog sig alla till exkursionsmålet på miljövänligt sätt – med kollektivtrafik, gång eller cykel. Fokus är att lära ut om Vattenvårdskommitténs arbete vid Saxån-Braån och att visa på fina rekreationsområden längs ån.

Saxån-Braån på Google Maps

Följande lager finns tillgängliga vattendrag och våtmarkers utbredning 1812, 1912, 2000, meanderslingor 1912, delavrinningsområden med information, dikningsföretag och båtnadsområde.

LOVA-medel till Vattenstrategiskt planeringsunderlag för Saxån och Braån

Kommittén har sökt LOVA-medel för att göra ett vattenstrategiskt planeringsunderlag under 2015 och 2016.

Ekonomi

Budgetpost	Budgeterat	Utfall 2014
Årlig vattenkontroll , utökad provtagning av bekämpningsmedel, elfiske	340 000:-	372 366:-
Information: hemsida, dammdatabas, tryck mm. Exkursioner skolklasser	60 000:-	52 600:-
Åtgärder:	10 000:-	0:-
Övriga kostnader , vårmöte mm.	10 000:-	0:-
Summa		424 966:-
Kostnad per kommun (inbetalt)	105 000:-	